
Betreft: vergadering van Opinieronde 3
Datum: woensdag 11 juli 2012
Tijd: 15.45 uur
Locatie: Commissiekamer, Provinciehuis, Visarenddreef 1 in Lelystad

---

Aanwezig zijn:

De heer P.T.J. Pels (PvdA) voorzitter,
Mevrouw R Azarkan (PvdA), de heren R.P.G. Bosma (VVD), J. Eelman (D66), L. Ferdinand (ChristenUnie),
mevrouw I.B. Joosse (PVV), de heer C. Korteweg (GroenLinks), mevrouw M. Luyer (CDA), de heren H. van
Ravenzwaaij (SP), J.N. Simonse (SGP), mevrouw G. van der Struijk (50PLUS) en de heer R. Kalk
(rondegriffier)

Ook aanwezig is:

Lid van Gedeputeerde Staten: de heer M. Witteman

Kaders meerjarenbeleidplan Jeugdzorg

De voorzitter opent de opinieronde en heet iedereen hartelijk welkom.

Gedeputeerde Witteman geeft een korte toelichting op de voorliggende notitie. Daarbij deelt hij mee dat het beleidskader waarschijnlijk in oktober in plaats van september aan de Staten zal worden voorgelegd. De gemeenten hebben aangegeven het heel wenselijk te vinden dat wordt gekomen tot een gezamenlijk kader. In het beleidskader staan een aantal cruciale keuzes en deze zijn in deze notitie neergelegd in een zestal vragen. De fracties wordt gevraagd om op die vragen in te gaan. Dat zal voor het college een duidelijke aanwijzing zijn om op die manier het geheel te verwerken in het beleidskader. GS probeert daarmee PS al in een vroeg stadium deelgenoot te maken van het document dat uiteindelijk aan de Staten voorgelegd wordt, zodat daarover in oktober niet allerlei fundamentele discussies nog hoeven te worden gevoerd. De voorzitter geeft het stuk in bespreking.

VVD complimenteert het college met de goede opzet, waardoor er makkelijk kan worden gecommuniceerd. Bij de eerste vraag, discussie over de visie en missie, kan de fractie zich aansluiten. Ten aanzien van de tweede vraag is hij van mening dat de transitie die wordt voorgesteld al een belangrijk mechanisme is om wat meer te gaan kijken of de juiste jeugdzorg aan de juiste doelgroep wordt geleverd. De VVD vindt dat er iets te weinig verantwoordelijkheid wordt genomen door ouders en dat er te makkelijk wordt doorverwezen. De fractie vindt ook dat het problematiseren en medicaliseren van het gedrag van jeugdigen iets te makkelijk is geweest. Het klinkt erg onaardig om de zorg iets af te bouwen maar men kan zich ook afvragen of al die zorg ook echt nodig is.

SGP interrumpeert met de opmerking dat hier de suggestie wordt gewekt alsof jongeren zomaar in de jeugdzorg belanden. Dat is niet zo; er is dan echt iets aan de hand.

VVD begrijpt het signaal maar geeft een tegensignaal, hij vindt dat het wel erg veel is in dit land. Als je wilt besparen en je wilt dat mensen die echt zorg nodig hebben, die zorg krijgen die passend is, dan moet je heel selectief zijn. Jeugdzorg stopt in feite na het 18^e jaar. De fractie ziet nog wel een uitdaging in de vraag hoe je de mensen na hun 18^e niet aan hun lot overlaat als zij in een jeugdzorgtraject zitten. Hij denkt daarbij aan begeleid wonen. Het is wellicht buiten de context van deze notitie, maar hij denkt dat het wel handig is om dit mee te nemen. Dan de derde vraag. In de eerste twee doelstellingen kan hij zich vinden. De VVD vindt dat er voor cliënten die dreigen tussen wal en schip te geraken een hardheidsclausule zou moeten worden ingebouwd. De fractie is voor een vorm waarbij de provincie ondersteuning geeft aan de gemeente en als blijkt dat de gemeente het niet gaat redden om de cliënten te helpen, dan zou er in onvoorzienbare omstandigheden aanvullende hulp moeten zijn. Hij zou willen dat het iets is wat wel geclausuleerd is, een specifieke reserve. De garantie moet je kunnen waarmaken, maar het moet ook niet zo zijn dat het de transitie verstoort. Vraag 4 schuift hij liever door, want de verkiezingen zijn in maart 2015, dus er is tijd genoeg om daarover te praten.

SGP vraagt VVD aan te geven waar in de praktijk nog kan worden ingezet op preventie.

VVD antwoordt dat er is gekozen voor een transitie omdat het te veel curatief wordt gebruikt en te weinig preventief. Die verandering wil hij niet doorkruisen, dus vindt hij dat aanvullend die rol moet worden gepakt vanuit de provincie.

D66 vraagt zich af in hoeverre tijdens de transitieperiode nog ruimte is voor mogelijke experimenten op het gebied van preventie. Wat hem vreemd voorkomt is dat het stukje over de bureaucratische lasten voor instellingen kan vervallen, omdat nog niet duidelijk is welke partijen de zorg gaan uitvoeren. Ook al is dat nog niet duidelijk, het lijkt hem niet dat er meer geld naar bureaucratische lasten moet gaan. Hij leest dat jeugdzorg behoorlijk aan het groeien is. In hoeverre wordt er onderzoek gedaan naar de oorzaken van die groei?

Volgens SGP gaat het vanmiddag niet over de missie tot 2016 maar over de missie die de provincie in de praktijk kan brengen de komende twee jaar, tot 1 januari 2015. Het tij zit niet mee als hij kijkt naar de tabel op blz 2, naar de bezuinigingen en naar de crisis die zoveel gezinnen treft. Wat dat betreft voldoende uitdaging voor die twee jaar. In vraag 2 wordt gesproken over een efficiencyslag. In zijn optiek praat je dan over het ontschotten van de vele onderdelen binnen de jeugdzorg; een term die al wel 10 jaar valt in dit huis, maar wat de SGP betreft nog steeds actueel. Als het gaat om de overgang van provinciale gelden naar de gemeenten, is de fractie voorstander ervan om dat geld nog beschikbaar te houden, ook te oormerken. Er moet wel een instrument worden ingebouwd, waardoor gemeenten aantonen die gelden echt nodig te hebben. Hoe ziet de gedeputeerde dat? Verder is hij erg benieuwd naar de mening van GS over preventie. Wat de SGP betreft begint preventie bij de ouders, bij de gezinnen. Een interessant experiment is naar zijn oordeel wat in Zuid Nederland gebeurt bij de Stichting Agathos, die maatwerk biedt door binnen het kader van het gezin oplossingen aan te reiken.

50PLUS sluit zich aan bij de woorden van VVD en SGP. Zij vraagt zich ook af of er een aanwijsbare oorzaak is te noemen voor de grote groei van de jeugdzorg. Er zullen naar haar mening goede richtlijnen moeten zijn om ervoor te zorgen dat de kosten teruggedrongen worden. Dan is haar vraag hoe de gemeenten daar verder mee omgaan. Tot slot de vraag wat wordt bedoeld met 'ontkokerde zorg'.

PVV leest in het stuk dat er risico's zijn voor de provincie in het kader van de transitie en is erg benieuwd wat die risico's zijn. Vraag 1 was voor de fractie heel duidelijk. Bij vraag 2 worden efficiencymaatregelen voorgesteld. Haar vraag is welke maatregelen hiermee concreet worden bedoeld. Om te bezuinigen op de jeugdzorg lijkt het de PVV helder om voor bepaalde problemen de jeugdzorg niet meer beschikbaar te laten zijn. Er moeten keuzes gemaakt worden, maar deze moeten wel van te voren concreet beschreven zijn. Als vervolghulp niet noodzakelijk is dan moet dat ook niet ingezet worden, gezien het feit dat er bezuinigd moet worden. Bij vraag 3 is het de fractie onduidelijk indien de transitie uitgesteld wordt, of ook de doeluitkering stopt. Indien de doeluitkering niet stopt, hoeft er natuurlijk niet gereserveerd te worden. Dit geld hoeft naar het oordeel van de PVV niet gebruikt te worden voor cliënten die al in zorg zijn. De gemeente zal hiervoor dan zorg dragen. Bij vraag 4 staat dat gelden voor de jeugdzorg ingezet kunnen worden voor preventie als er een beroep wordt gedaan op het experimenteerartikel van de Wet op de Jeugdzorg. Is het college dit van plan en waar denkt men dan aan? Zo ja, wordt dit dan eerst voorgelegd aan PS of beslist het college daar zelf over. Bij vraag 5 merkt zij op dat het nodig is dat gemeenten met een heldere visie komen met wat zij wel en niet willen financieren aan jeugdzorg. Alleen dan is het mogelijk om in die richting te bewegen door de provincie. Vraag 6. In het toetsingskader wordt genoemd dat de provincie verantwoordelijk blijft voor de jeugdzorg totdat kan worden overgedragen. Dat is naar haar oordeel zo logisch dat dat onderdeel er wel uit kan. Verder wordt in het stuk gesteld dat de continuïteit voor cliënten gegarandeerd wordt. Dit lijkt haar niet per definitie juist. Indien een kind al jaren in zorg is voor een aandoening of een symptoom waarvoor na de transitie geen geld meer is, dan lijkt het haar niet zinvol om daarmee door te gaan. Dan kan dat geld beter ingezet worden voor ernstiger of zwaardere problematiek. Zij sluit zich aan bij 50PLUS wat betreft de vraag over 'ontkokerde zorg'.

SP heeft al een aantal keren haar zorg uitgesproken over dit transitieproces. Het moet niet zo zijn dat kinderen die worden overgedragen tussen wal en schip raken. In vraag 2 zit naar zijn mening een contradictie. Bij het tweede bullet: jeugdzorg is niet meer beschikbaar, en: wordt terugverwezen naar de gemeente. Maar in het laatste bullet wordt aangegeven dat met de gemeenten nog afspraken moeten worden gemaakt over nazorg. Wat gaat men als provincie doen; overdragen, is het er al, komt het, of wordt het over de schutting gegooid? Vraag 3, autonome bijdrage. Het wachten is op de Tweede Kamer, als provincie weet men nog niets. Dan is het naar zijn oordeel zeer verstandig om te anticiperen op de situatie dat als er wordt vertraagd, er voldoende middelen overblijven zodat ook de provincie in 2016 niet gaat

zeggen: het geld is op. Dan als het gaat om preventie. Op de diverse GAFF conferenties was één van de stellingen: één loket en we gaan meer preventief werken. Nu wordt nog steeds gepraat over preventie, wat toch meer bij de gemeenten had moeten liggen. Dan vraagt hij zich af wat zij er in de tussentijd aan hebben gedaan. Onder vraag 6, bestaand kader transitie, staat dat gemeenten hun basis op orde hebben waardoor de druk op de jeugdzorg afneemt. Dit lijkt in tegenspraak met wat men ziet: groei van de vraag naar jeugdzorg. Er wordt gesteld dat dit punt kan vervallen omdat het buiten de provinciale verantwoordelijkheid valt. Zijn vraag is dan: hoe werkt de provincie samen met de gemeenten, zit daar nog steeds een groeiende wederkerigheid in.

PvdA leest onder vraag 2 het 'goed genoeg principe' en vraagt wat daarvan de definitie is. Zij heeft begrepen dat de wethouder die een belangrijk actor was in het gezamenlijk proces van de gemeenten, is vertrokken. Haar vraag: heeft dat een bepaald effect op het proces van de transitie. De fractie heeft vernomen dat er sprake is van extra bezuinigingen. Ook hier de vraag: heeft dat effect op de transitie in de komende jaren.

CDA zegt het bijzonder prettig te vinden om op deze manier meegenomen te worden in de ontwikkelingen in de jeugdzorg. Het CDA staat heel erg achter de decentralisatie, met name de doelstelling die daarmee beoogd wordt: minder kinderen in de jeugdzorg. Zij heeft behoefte aan een overzicht van waar de gemeenten staan als het gaat om het anticiperen op de jeugdzorg, de ontwikkeling van de CJG's. Een knelpunt is de stijgende lijn in de wachtlijst voor de jeugdzorg. Haar vraag: waaruit bestaat die stijging. En heeft zij het goed begrepen dat het extra onder druk staat omdat er meer bezuinigd wordt vanuit het Rijk? Als dat zo is, dan wordt bewaardheid waarvoor men al steeds vreest, dat kinderen die zwaardere jeugdzorg nodig hebben tussen wal en schip gaan vallen. Dit brengt haar bij het geleidelijk afbouwen van de autonome bijdrage. Het CDA vindt dat niet echt noodzakelijk. De fractie houdt er rekening mee dat er gaten vallen in het aanbod jeugdzorg en zou bereid zijn om zich in te zetten dit te voorkomen, dus niet bij voorbaat weg te bezuinigen. Ten aanzien van het experimentenkader sluit zij zich aan bij de vraag van de PVV. Er wordt voorgesteld het bestaande toetsingskader hier en daar aan te passen, maar het is haar niet duidelijk waarom.

GroenLinks kan in het algemeen meegaan in de voorstellen bij de vragen. De oorzaak van de toename is niet duidelijk; naar zijn oordeel zit daar de bottleneck, want als je dat niet weet, kun je ook niet goed inzetten op vermindering. Wat betreft de transitie, er worden dingen in werking gezet en het moet dan en dan klaar zijn terwijl Den Haag zelf nog niet klaar is. Dan wordt er te weinig tijd genomen voor zo'n transitie met de bijbehorende gelden. Dit is een algemene klacht die wat GroenLinks betreft niet vaak genoeg richting Den Haag kan worden uitgesproken. Desgevraagd door het CDA: GroenLinks staat op zich achter de decentralisatie, maar pas aan het eind van de rit, door de parlementaire behandeling, weet je als gemeente en provincie precies waar je aan toe bent.

ChristenUnie is blij te horen van de gedeputeerde dat hij met de gemeenten probeert te komen tot gemeenschappelijke vertrekpunten. Dat het wat meer tijd kost, vindt hij acceptabel. Als het gaat over de missie, kind en gezin, dan mist hij iets over de positie van deze cliënten van de jeugdzorg. In de vorige bijeenkomst is gesproken over participatie. Iets als een cliëntenraad zou naar zijn oordeel niet misstaan in dit stuk. Er is iets gezegd over de stijgende vraag naar jeugdzorg. Jammer dat daar niet wat meer informatie over is, want het is een zorgelijk punt. Als het gaat over de inzet van de autonome provinciale middelen, dan is zijn vraag of het niet goed is om een deel van die middelen in te zetten om de stijgende vraag wat in te dammen.

Gedeputeerde Witteman gaat in op de vraag waarom er zo'n grote stijging is te zien in de instroom in de jeugdzorg. In het stuk staat dat het niet helemaal duidelijk is, maar het zit bijvoorbeeld in de grote toename van het aantal echtscheidingen. Echtscheidingen zijn vaak een reden waarom uiteindelijk een beroep op jeugdzorg wordt gedaan. Het is nu ook een veel complexere samenleving. De stijging wordt ook enigszins veroorzaakt door de maatschappelijke effecten die het heeft als er iets fout gaat met kinderen. Als het over de justitiële jeugdzorg gaat, neemt het aantal gerechtelijke uitspraken toe en komen er meer gezinnen onder toezicht door het feit dat de rechter daarover uitspraken doet. Die stijging, ongeveer 6% per jaar, is overigens al jaren aan de gang. In bepaalde vormen van zware jeugdzorg was er in de afgelopen jaren een verdubbeling van het beroep op zorg. Waar heeft men als provincie mee te maken. Dat is het schema in het stuk. Je ziet dat de stijging van 6% gaande is en dat betekent dit jaar, volgend jaar en het jaar daarna steeds 6% erbij. Voordat wordt overgedragen aan de gemeenten, is er al een stijging van ongeveer 15% van de vraag. Tegelijkertijd is te zien dat het budget gelijk blijft. Men moet dus aan de slag om de komende 2½ jaar die stijging met hetzelfde geld te kunnen doen. Sinds vorige week is bekend dat er door een 'foutje' in het

Lenteakkoord nog een extra bezuiniging op de jeugdzorg komt. Dat betekent dat Flevoland krijgt te maken met structureel € 1 miljoen minder aan budget. In het meerjarenbeleidkader wordt voorgesteld op welke manier het college zijn best gaat doen om met dat mindere geld toch die stijgende hoeveelheid werk aan te kunnen. Een vraag was: wat is het 'goed genoeg' principe. Het betekent dat als je het gevoel hebt dat een probleem is opgelost, je dan moet stoppen met behandelen. In dat soort dingen gaat het college het zoeken. Opmerkingen zijn gemaakt over de relatie met preventie. Gemeenten zijn er voor de preventie. Op het moment dat het fout gaat met kinderen komen ze in de zwaardere jeugdzorg; provinciale jeugdzorg. Door beter in te zetten op preventie, door meer geld te besteden aan het voorkomen van problemen, kun je uiteindelijk besparen. Dat is ook de reden waarom men als provincie zo achter die transitie staat. Gemeenten kunnen dan niet meer zeggen: we bezuinigen op preventie; want dan krijgen ze zelf de rekening voor de zwaardere jeugdzorg. Wat is het grote probleem bij de transitie. Op het moment dat de provincie het werk overdraagt aan de gemeenten, moeten de gemeenten, als ze het goed willen doen, extra gaan investeren in de preventie maar krijgen tegelijkertijd een bezuiniging mee van 10% met het budget dat van het Rijk komt. Als je het goed zou willen doen, zou je juist een paar jaar extra geld moeten hebben om in preventie te investeren. Dat gaat op den duur betekenen dat je minder uitgeeft aan zwaardere jeugdzorg en dan kun je een bezuiniging inboeken.

VVD zegt bij interruptie de opmerking te begrijpen dat er in feite een paar jaar meer geld nodig zou zijn. Maar het geld in Nederland is redelijk ver op, bovendien komen er veel meer taakvelden. Als je kindgebonden zorg gaat organiseren, of op een andere manier een product vernieuwd, dan moet er wel ruimte zijn voor kostenbesparing. Dat is een prikkel om het aan te jagen en als die prikkel er niet is wordt er ook niet aangejaagd.

Gedeputeerde Witteman zegt in een reactie dat de provincie bovenop het budget van het Rijk nog eigen geld erbij doet, ongeveer € 1,5 miljoen per jaar. Dat geld stopt op het moment dat er wordt overgedragen aan de gemeente en dat is het bedrag waarvan het college zegt: denk erover na of je dat op hetzelfde moment stopt en uit de begroting weghaalt, of zou je, met name als het gaat om extra inzet op preventie, het eerste jaar of de eerste twee jaar de gemeenten op weg kunnen helpen om dat veel beter te doen en je daarmee als provincie Flevoland een bepaalde voorsprong inbouwt dat harder kan worden ingezet op preventie. Hoe werkt het op dit moment, wordt het pas gedaan als de overdracht er is? In principe niet. Er is goed overleg met de gemeenten over de transitie en alle vragen of het college bereid is om in het kader van het experimenteerartikel vooruit te lopen, kunnen met ja worden beantwoord. Daar heeft het college met de gemeenten gesprekken over. Er is nog wel een lastig punt. De gemeenten hebben recent voorstellen gedaan voor een aantal nieuwe projecten in het kader van preventie en gevraagd of de provincie bereid is daarvoor geld beschikbaar te stellen. Daarover gaat het college de komende tijd met de gemeenten de discussie aan. De gedeputeerde heeft de gemeenten al aangegeven, dat het college in principe bereid is mee te werken aan elk voorstel dat leidt tot een betere situatie voor de jeugd in deze provincie, maar wat niet leidt tot meer budget uitgeven door de gemeenten of leidt tot problemen met het wettelijk kader. Als het wettelijk kader het niet toestaat, gaat men samen naar de staatssecretaris om daarvoor de ruimte te creëren. Zodra er meer bekend is, komt hij hierop terug bij de Staten. Naar D66, bureaucratie. Duidelijk is dat men allemaal voor minder bureaucratie is, maar als in de jeugdzorg jaarlijks € 35 miljoen subsidie wordt gegeven aan de zorginstellingen, moeten goede afspraken worden gemaakt hoe zorgvuldig en doelmatig om te gaan met die middelen en wil je dat controleren dan is daar een bepaalde hoeveelheid bureaucratie voor nodig. SGP sprak over ontschotting. Een belangrijk voordeel van de transitie is dat niet alleen de provinciale jeugdzorg naar de gemeenten gaat, maar dat gemeenten ook de verantwoordelijkheid krijgen over de jeugd GGZ en over de zorg voor licht verstandelijk gehandicapten. Die drie groepen krijgen nu alle drie uit een andere koker hun financiering. De gemeenten gaan dat straks allemaal doen, dus dan is er maar één partij verantwoordelijk voor alles wat met jeugdzorg te maken heeft. Daar zit de reden dat het Rijk 10% gaat bezuinigen, want je kunt daarmee heel veel efficiencyverbetering aanbrengen in de situatie zoals die nu is. Er is een opmerking gemaakt over de overgang van provinciale gelden naar de gemeenten. De gedeputeerde stelt zich voor dat men als provincie een aantal eisen stelt aan hoe dat geld wordt gebruikt, dat het niet om structurele zaken gaat maar om zaken die op korte termijn effecten in de preventie nastreven. Hij is het volkomen eens met de opmerking dat de oplossing gezocht moet worden binnen de gezinnen. Elk verhaal dat de provincie kinderen vooral uitplaatst, is volstrekt uit de lucht gegrepen. 50PLUS, 'ontkokerde zorg'. Dat is zorg die op één plaats georganiseerd wordt en vanuit één budget gefinancierd wordt. PVV vroeg wat de risico's zijn die de provincie loopt. Als voorbeeld, er zijn hier een aantal medewerkers in dienst die zich bezighouden met jeugdzorg. Als

de jeugdzorg op 1 januari 2015 weggaat, dan zijn die mensen nog wel in dienst. Daar moet ander werk voor gezocht worden, of andere afspraken worden gemaakt. Dat zal echter niet meteen op 2 januari 2015 geregeld zijn, dus daar zijn een aantal kosten. Bureau Jeugdzorg wordt door de provincie gesubsidieerd. Als de gemeenten niet doorgaan met Bureau Jeugdzorg zijn ook al die mensen overtollig. Zo zijn er een aantal risico's te noemen die de provincies gezamenlijk hebben en wat men ook richting het kabinet heeft gecommuniceerd. Efficiency mogelijkheden. Die zitten vooral in zorglogistieke oplossingen. Gevraagd is of het college wil experimenteren. Dat is het geval. Een opmerking is gemaakt over een heldere visie van de gemeenten. De gemeenten ontwikkelen wel die visie, maar wat de gedeputeerde betreft een beetje te veel per gemeente. Hij probeert met het eigen geld dat de provincie inbrengt ze wel te stimuleren om vooral de samenwerking te zoeken. De zorgen die SP naar voren brengt, heeft het college ook nog steeds. Het is een enorme operatie. Het is wel interessant om te kijken hoe het nieuwe kabinet er straks mee omgaat. Daar krijgt men hier zeker mee te maken. De rol van wethouder Langeweg is overgenomen door de wethouder van Zeewolde, mevrouw Prins. Hij is er blij mee dat juist Zeewolde nu meer de trekker gaat worden in deze regio. Dan als het gaat om de extra bezuinigingen. Deze worden niet zomaar geaccepteerd. Als provincie gaat men samen met de andere elf provincies naar het kabinet om aan te geven dat het anders zou moeten. Het kabinet heeft het ook niet helemaal zorgvuldig gedaan, dus ze worden ook juridisch aangesproken. Tegelijkertijd doet hij een oproep aan alle partijen die het Lenteakkoord hebben ondertekend: is dit nu precies wat je bedoelde of is dit fout gegaan en kunnen we het repareren. Het CDA sprak van een overzicht. Hij zegt toe na te denken over een soort voortgangsbrieven transitie, twee tot drie keer per jaar. Dat zou hij dan wel samen met de gemeenten willen doen. Deze fractie heeft vraagtekens bij de aanpassingen van het toetsingskader. De meest duidelijke is dat de provinciale middelen niet worden afgeroomd, want inmiddels is bekend dat het kabinet heeft besloten dat er € 90 miljoen uit het provinciefonds wordt gehaald. Dat is dan wel een mooi kader, maar daar kan het college niet meer aan worden gehouden. Zo zijn er nog een aantal waarover je de discussie kunt voeren of je dat nog kunt volhouden.

VVD interrumpeert met de opmerking dat de geest van de uitwerking van de transitie nu veel nadrukkelijker op het netvlies staat dan toen het kader werd opgesteld. Hij voelt er dan ook voor om het kader te actualiseren naar de huidige geest.

Gedeputeerde Witteman zegt in een reactie dat het college terugkomt met het meerjarenbeleidkader, waarin de weerslag van wat gezegd is verwerkt is. Dat is een goed moment voor discussie. Naar ChristenUnie: de cliëntenparticipatie is in Nederland bij wet geregeld. Het is inderdaad zinvol om dat te doen, want door een goede cliëntenparticipatie ben je beter in staat een goed product in de jeugdzorg te leveren en dat levert ook geld op.

De voorzitter dankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de opinieronde.

Vastgesteld in de vergadering van 5 september 2012,

de griffier,

de voorzitter,